

FORUM ARTIS ry

Taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö
Konstnärorganisationernas samarbetsförening
The Joint Organization for Associations of Finnish Artists

LAUSUNTO

26.3.2012

Lausunnon aihe: esitys Taiteen edistämiskeskusta koskevaksi lainsäädännöksi

Viite: OKM69/010/2011

Lausunnon antaja: Forum Artis ry

On luonnollista ja välttämätöntä että taidekentän laajetessa ja painopisteiden muuttuessa tukirakennelmienkin tulee mukautua uusiin tarpeisiin. Myös hallituksen säästötoimet edellyttävät taidehallinnon virtaviivaistamista. Taiteen keskustoimikunnan muuttaminen taiteenedistämiskeskukseksi ei kuitenkaan tunnu olevan täysin kivuton prosessi.

OKM:n tiedotustilaisuudessa nousi esiin lukuisia taidekenttää huolestuttavia asioita, joista merkittävää osaa arvosteltiin jo edellisen esityksen jälkeen. Aikaisempia kommentteja ei ole huomioitu riittävästi eikä kyseisiä kohtia muokattu siten, että ne vakuuttaisivat arvostelijat toimivuudellaan. Näistä merkittävimpiä olivat mm. vertaisarviointiperiaatteen toteutuminen uudessa virastossa, virkamiesvallan kasvu, taidehallinnon politisoituminen, taiteen asema kulttuurin kentässä, asioista säättäminen pelkällä asetuksella lain sijaan, taiteen edistämistoimenpiteet pelkän rahan jakamisen lisäksi ja alueellisten taidetoimikuntien tulevaisuus. Kysymykset ovat monimutkaisia ja vaativat selvästi pidemmän valmisteluajan.

On ensiarvoisen tärkeää, että uudistustoimenpiteiden vaikutukset tutkitaan mahdollisimman laajasti ennen kun lopulliset ratkaisut tehdään. Oleellista on myös että taidekenttää kuullaan ja sen näkemykset huomioidaan suunnitelmia tehtäessä. Näin saadaan arvokasta tietoa ruohonjuuritason tilanteesta ja erilaisten uudistustoimenpiteiden aiheuttamista muutoksista toimintaan. Entistä suuremmalla avoimuudella ja vuorovaikutuksella päästäisiin varmasti vielä toimivampaan yhteistyöhön ja eri osapuolia paremmin tyydyttävään lopputulokseen.

Taiteen edistämistoimenpiteitä tutkailtaessa on myös taiteen julkisen tuen kohdentamista ja tehostamista syytä pohtia. Vaikka taiteen keskiössä onkin aina tekijä, taiteilija, onko yksittäiselle taiteilijalle suunnattu perustoimentulon takaava henkilökohtainen apuraha kuitenkin aina paras vaihtoehto tukea taidetta? Pitäisikö pohtia elinkaarimallia, joka kohdentaisi taiteen tukitoimenpiteet eri-ikäisille ja erilaisissa työtilanteissa oleville taiteilijoille kulloistenkin tarpeiden mukaisesti? Miten taiteilijoiden teoksia saataisiin enemmän esille ja sitä kautta tuottamaan tekijälle ansiotuloa? Miten taiteilijat ja yleisö saataisiin paremmin kohtaamaan toisensa? Pitäisikö apurahaan liittää mahdollisuus tietyn teosmäärän julkaisemiseen tai kiertueen järjestämiseen? Tarjoaisiko jo nyt alulle laitettu kulttuurituottajakoulutus pidemmälle vietyinä taiteilijoiden ja "välittäjäntason" hedelmällisempää yhteistyötä?

Mikäli taiteen tekijöillä halutaan jatkossakin olevan mahdollisuus ansaita toimeentulonsa taidetta tekemällä, on syytä avoimin mielin pohtia erilaisia yhteistyömalleja, tiivistää kanssakäymistä ja vuorovaikutusta taiteilijoiden, taiteen tukiorganisaatioiden, taideinstituutioiden, oppilaitosten ja kaupallisten toimijoiden kesken.

Ilkka Niemeläinen
puheenjohtaja
Forum Artis ry